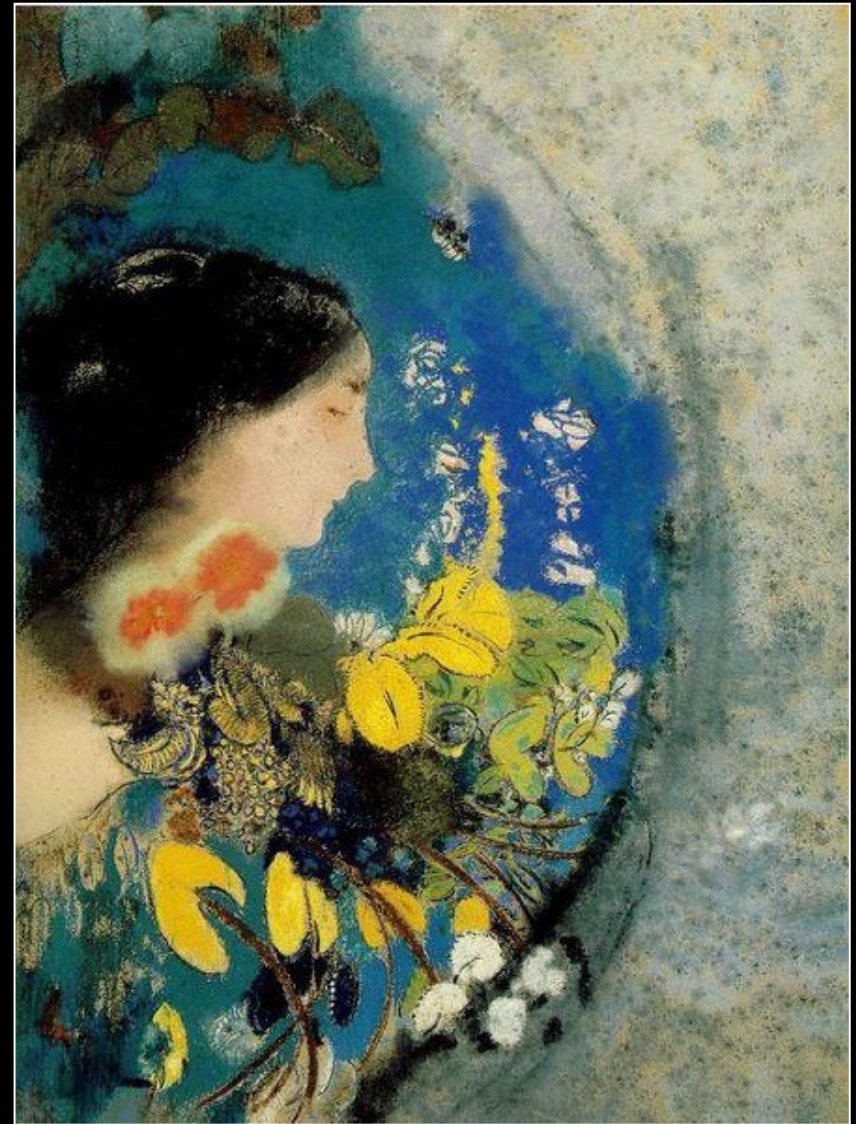

A KREATIVITÁS PSZICHOLOGIÁJA

Dr. habil Kőváry Zoltán
Egyetemi docens

ELTE PPK Pszichológiai Intézet
Klinikai Pszichológia és Addiktológia Tanszék

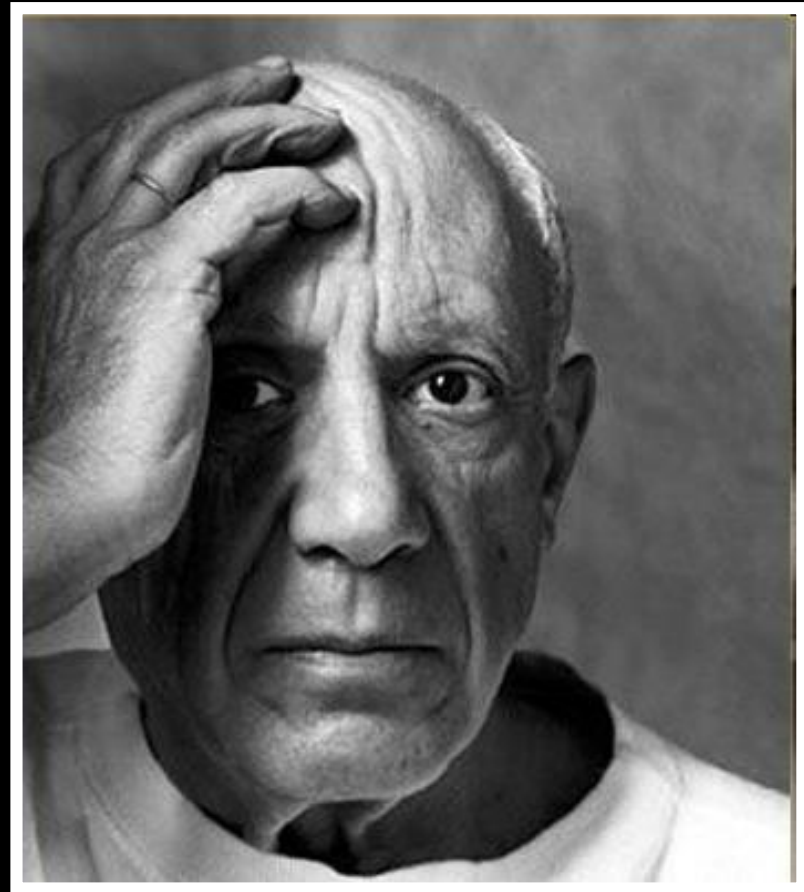
MÉDIA KONFERENCIA
Siófok, 2018. 05.09.

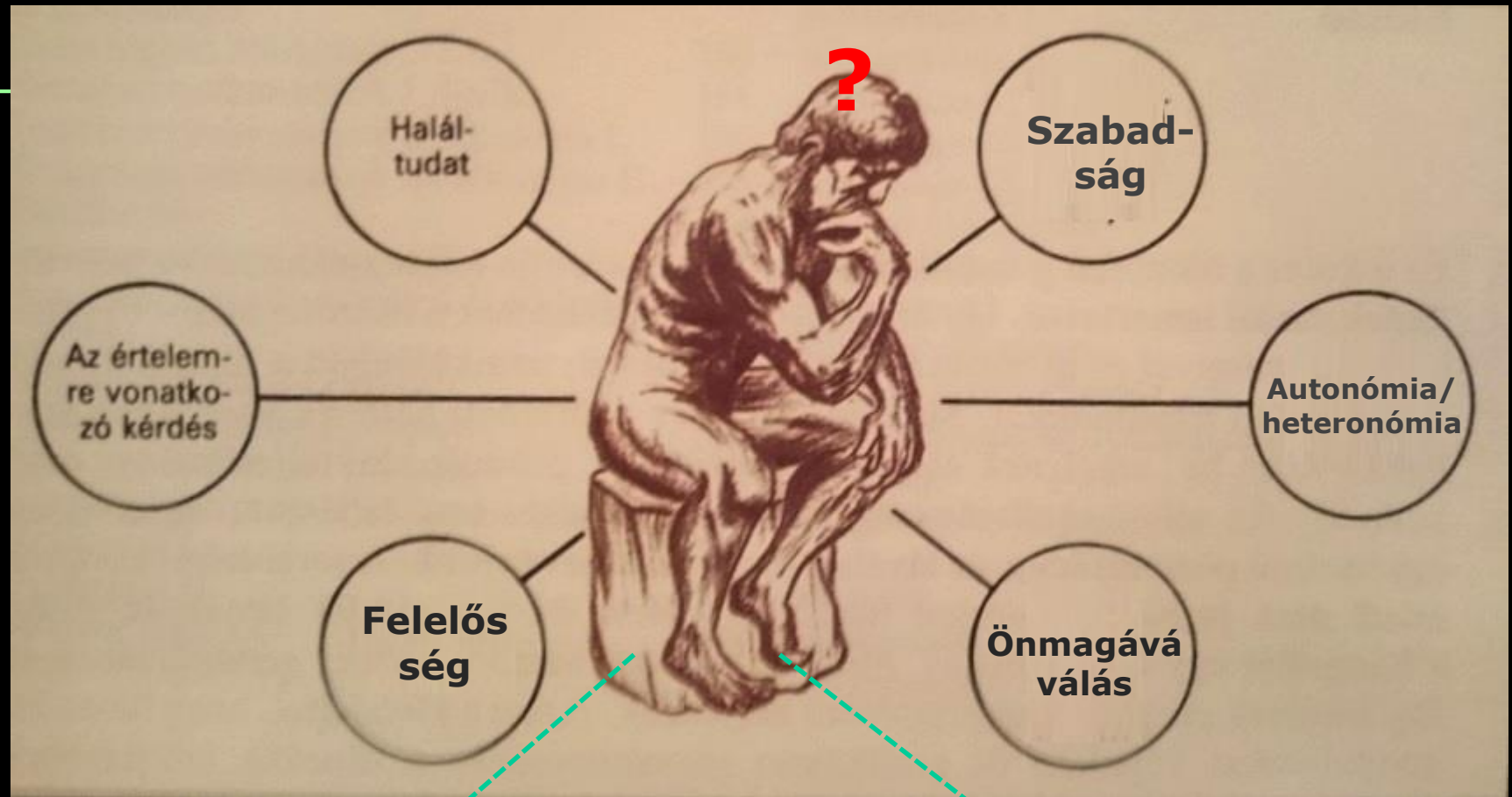
Miért érdemes a kreativitással foglalkozni?

„Nem elég, ha ismerjük egy művész munkáit. Azt is tudni kell, mikor csinálta, miért, hogyan, milyen körülmények között. Egyszer biztosan kialakul egy új tudomány, talán embertudománynak fogják hívni, amely arra törekszik, hogy **az alkotó emberen keresztül mélyebben behatoljon az emberbe.**”

Pablo Picasso

A kreativitás és az emberi egzisztencia

„Regresszív” válasz

Progresszív/Kreatív válasz

A kreativitás (egyik)definíciója

- Olyan összefüggések felfedezése és produktumok létrehozása, amely
 - Újszerű
 - Eredeti
 - Mások számára is „haszonnal” bír

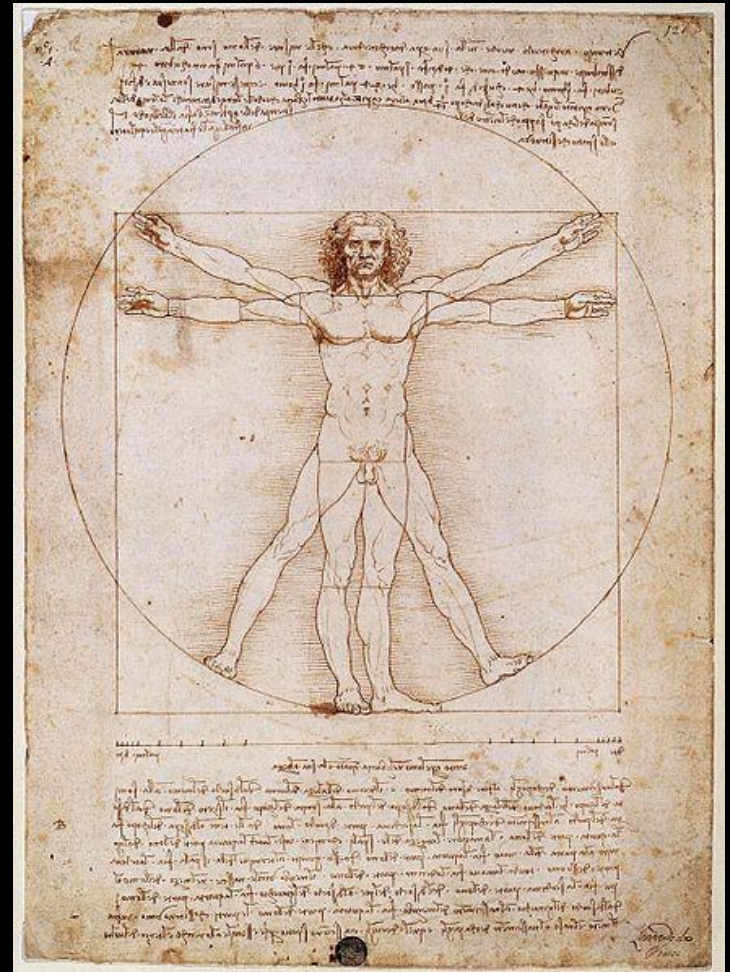

Kreativitás = intelligencia?

- A 70-es évekig meghatározó kutatási terület
- Kiderült, hogy nincs közvetlen összefüggés

- „Kreativitások”
- Személyesség (⇔Mechanisztikus emberkép)
- Kontextusok
 - „Diádikus” kreativitás

Rocktörténeti példák a diádikus kreativitásra: egyedül nem megy?

Kreativitások: Létezés, érzelem, kreativitás

- Egzisztenciális kérdések –
érzelmi válaszok
(James Averill)
 - Sikeres válasz:
Érzelemi kreativitás
(Progresszív válasz)
 - Sikertelen válasz:
„Neurózis”
(Regresszív válasz)

Az érzelmi kreativitás dimenziói

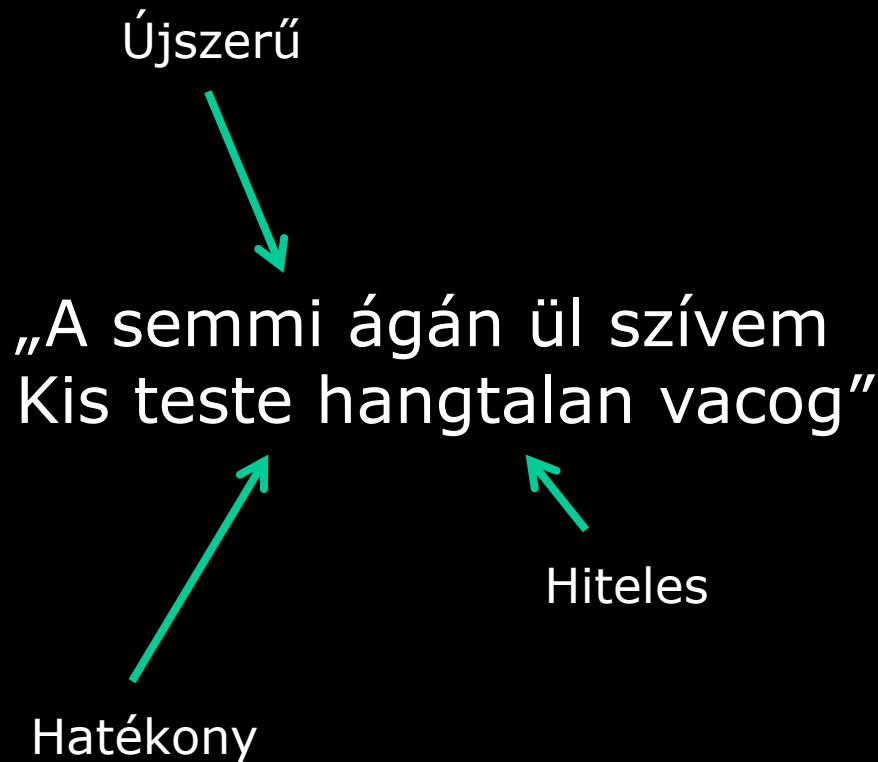
ÚJDONSÁG (NOVELTY)

HATÉKONYSÁG (EFFECTIVENESS)

HITELESSÉG (AUTHENTICITY)

James Averill nyomán

Egy példa az érzelmi kreativitásra

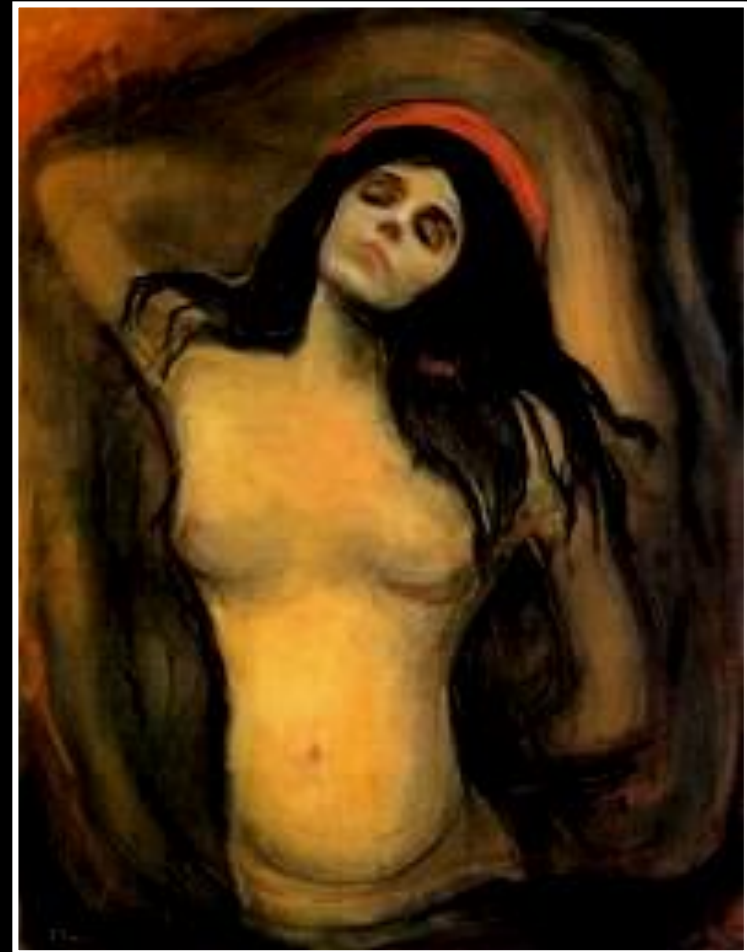

Az alkotó, miután bejárja az önmegismerés és önmegértés útját, ugyanezt a befogadó számára is lehetővé teszi.

A kreativitás pszichológiai megközelítése

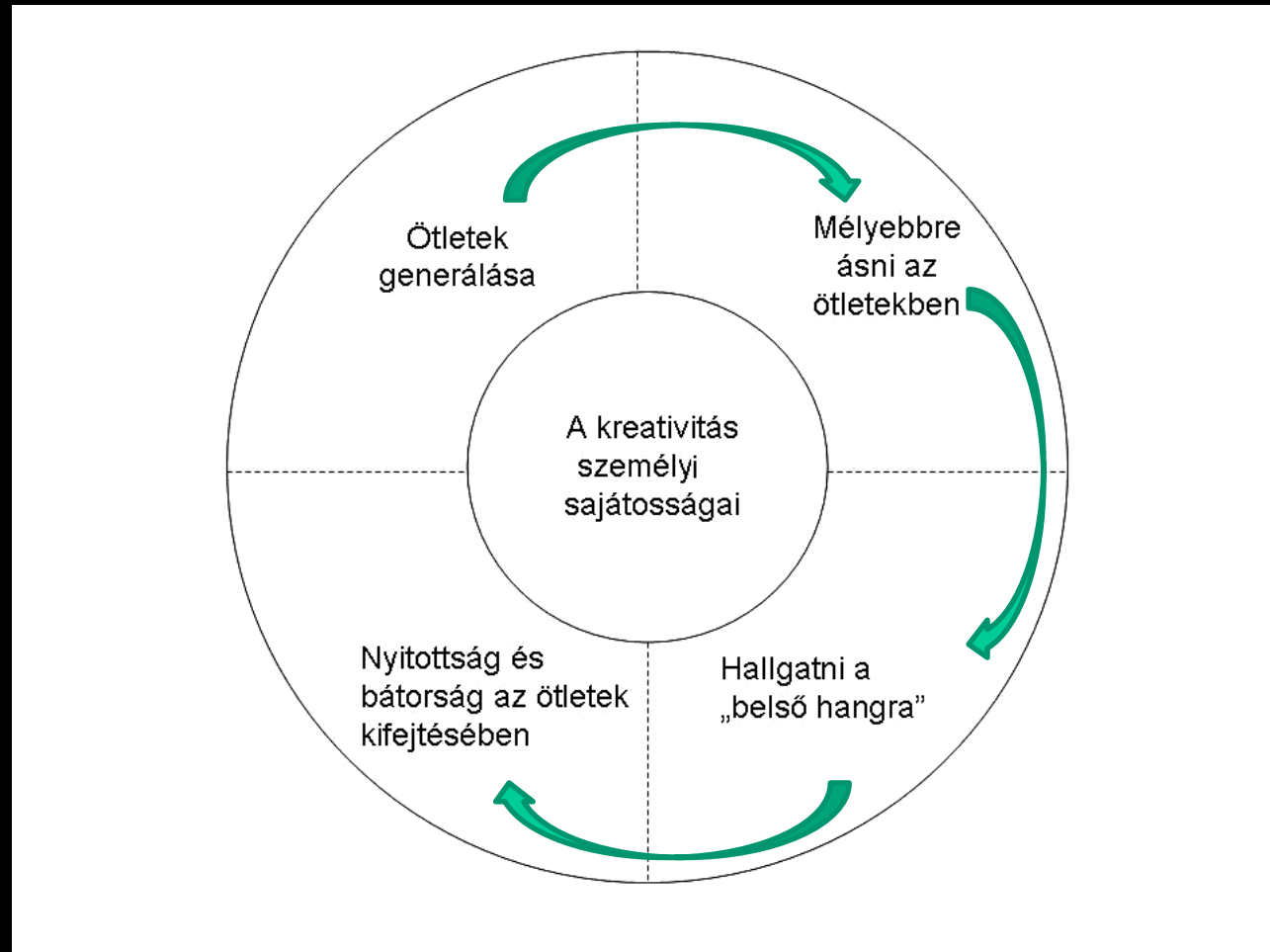
– A „hat P”

- **Person**
 - A kreatív személy
- **Process**
 - Az alkotófolyamat
- **Press**
 - Környezeti hatások
- **Product**
 - A produkció
- **Potential vs realization**
 - Potenciál vs megvalósítás
- **Persuasion**
 - Meggyőzés, hatás
(befogadás, kommunikáció)

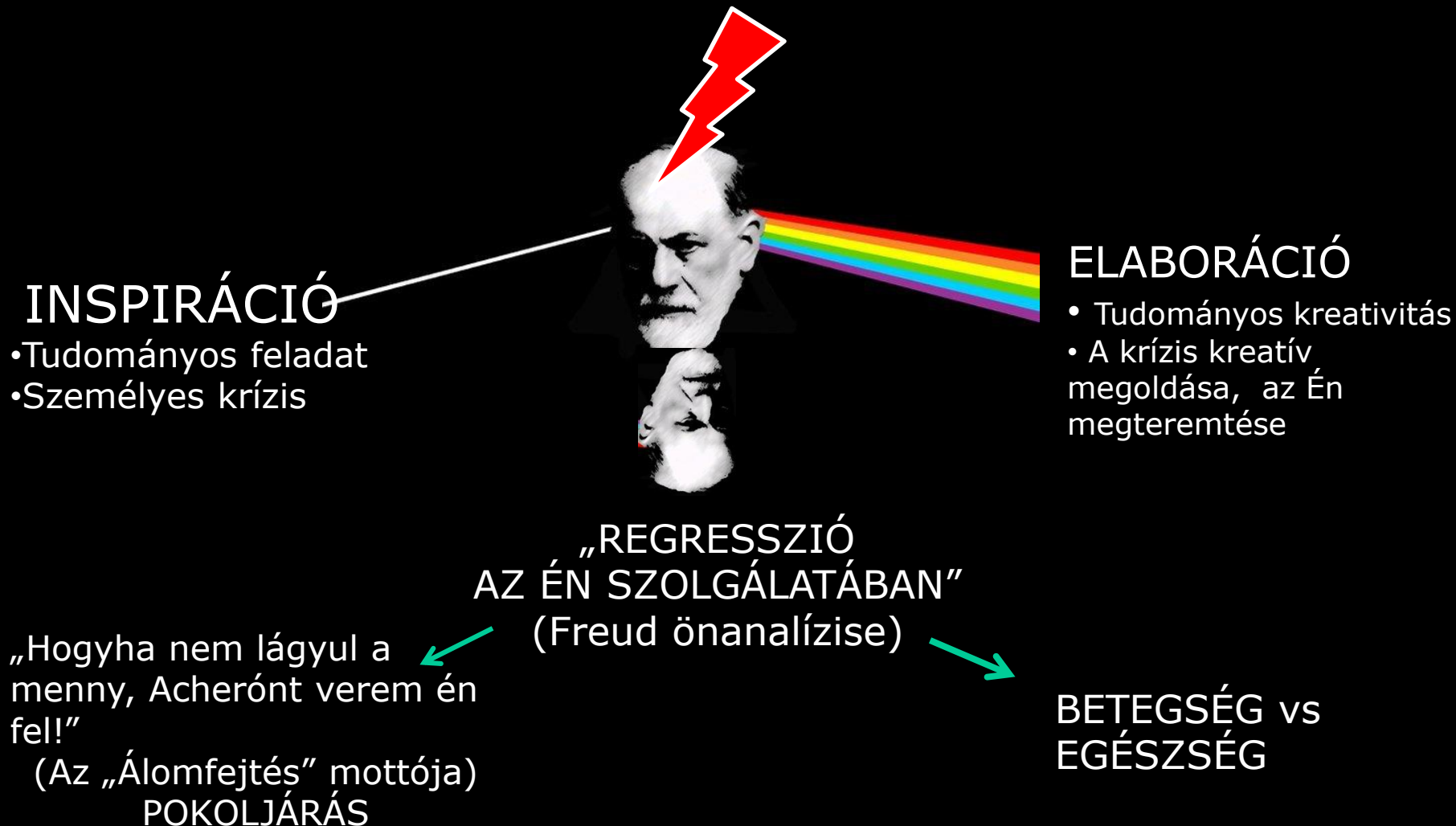
Mi jellemző a kreatív személyre?

(Treffinger és mtsai, 2002)

Mi jellemző a kreatív folyamatra?

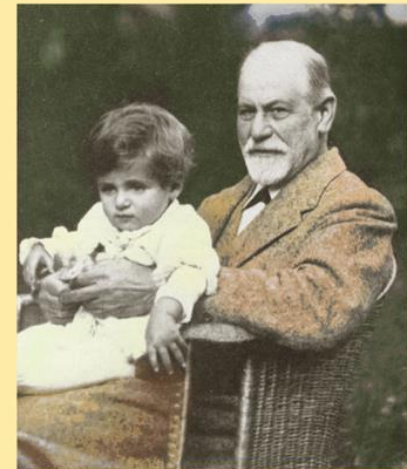
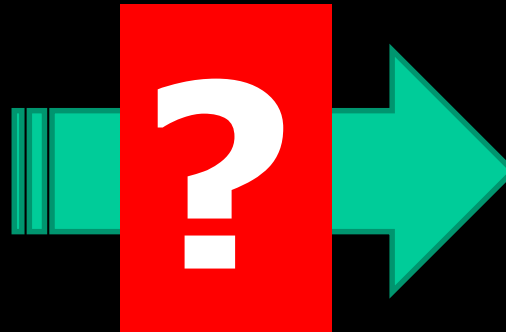
SIGMUND FREUD KREATIVITÁSA

A potenciáltól a megvalósulásig: a Kreatív Én kialakulása

„A kreativitás ugyanúgy ott van a művészi produkció gyökereinél,
mint az élet megtapasztalásánál.”

Otto Rank

“I cannot think of any need in
childhood as strong as the
need for a father's protection.”

~ Sigmund Freud ~

www.Positive-Parenting-Ally.com

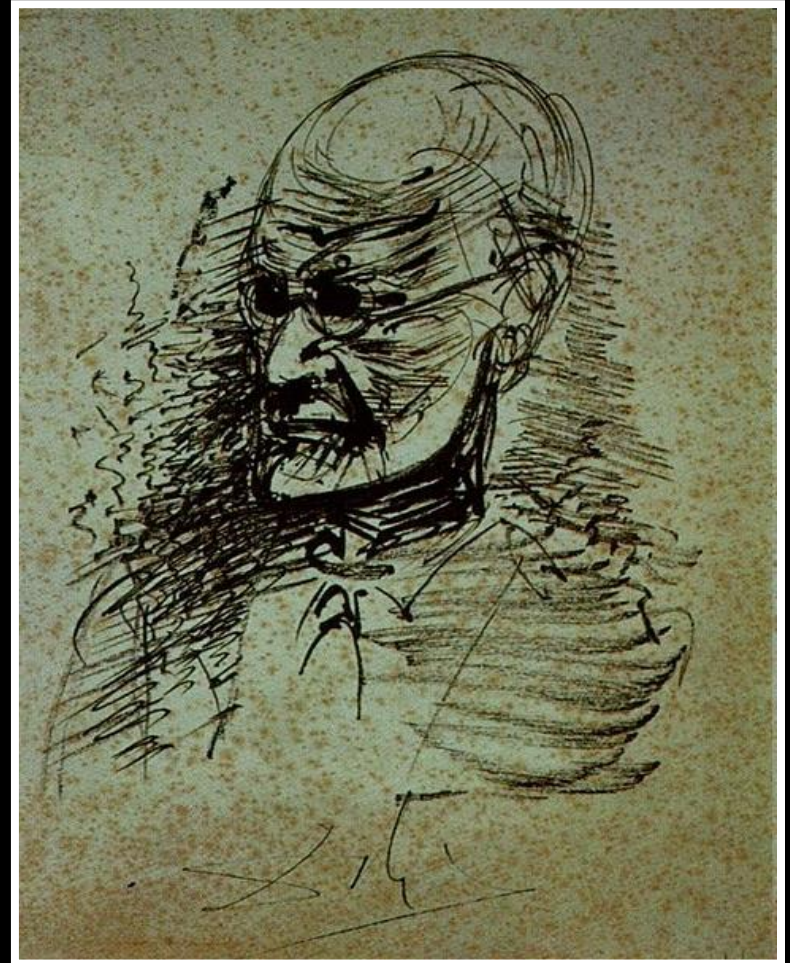
„Az Én minden pillanatában alakulóban van [Vorden, Werden], mert az Én
lehetőség szerint valóban nem létezik, hanem csupán az, amivé lesz.”

Sören Kierkegaard

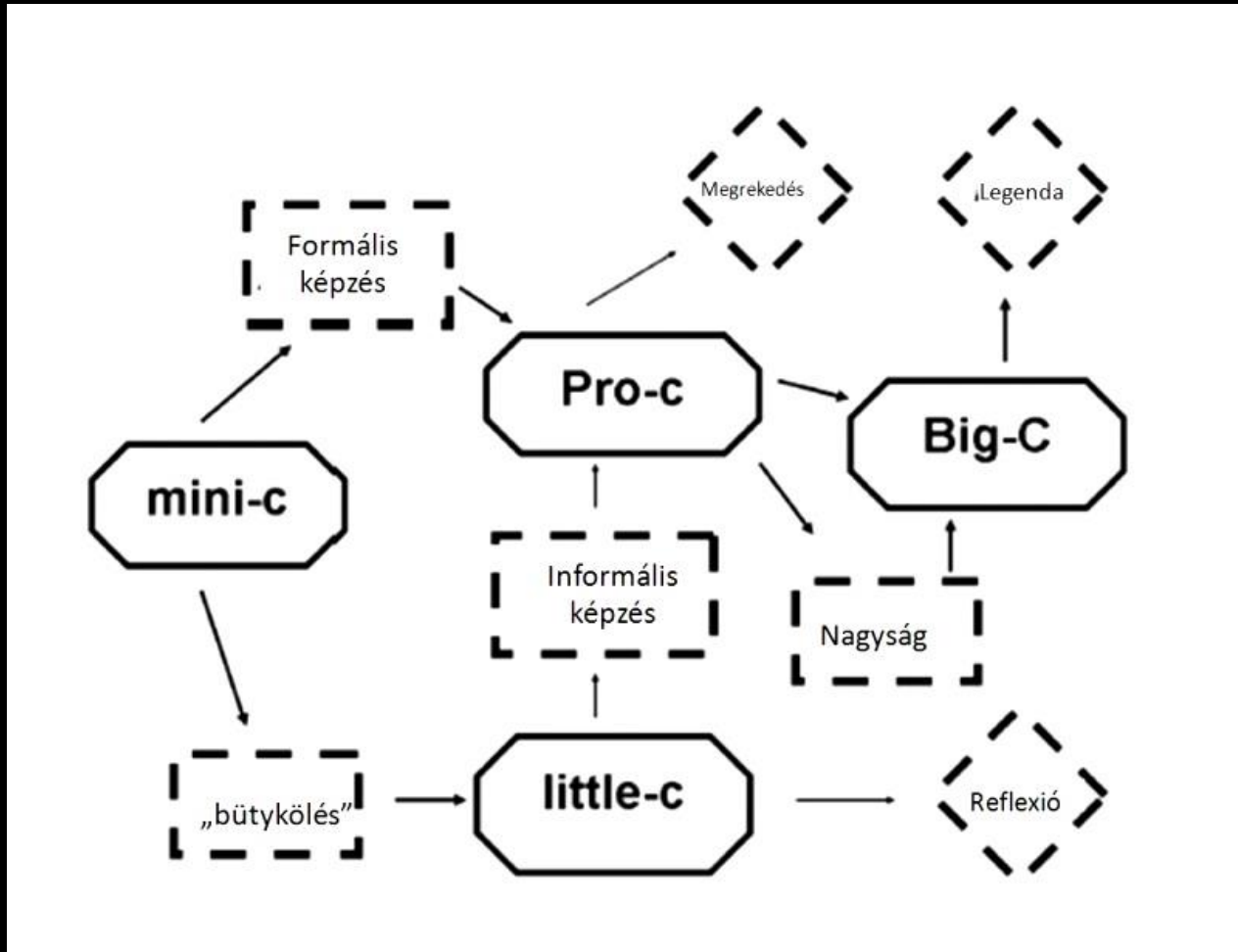
Kreativitások: A kreativitás szintjei

Kaufman és Beghetto (2009)

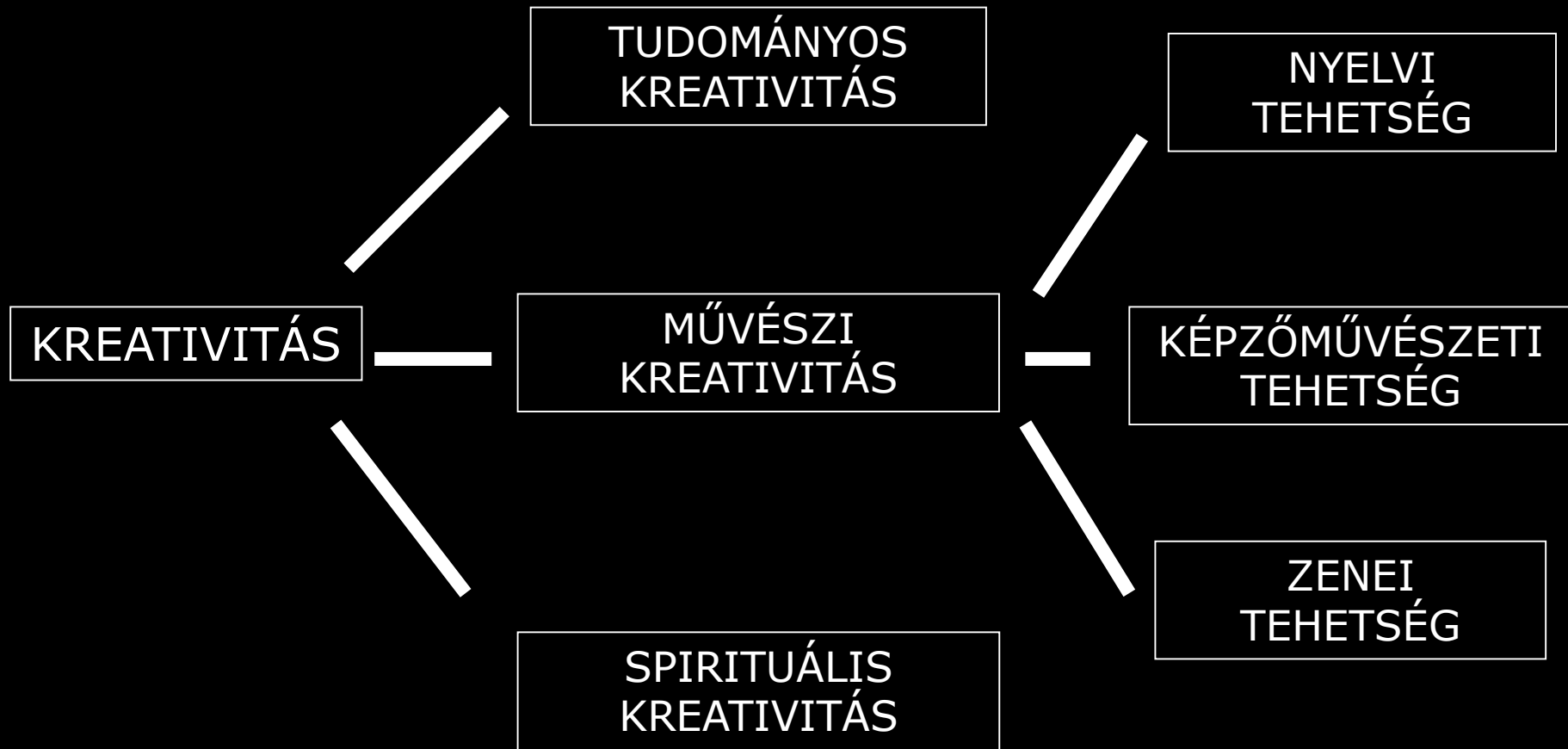
- Little C
 - Mindennapi kreativitás
- Big C
 - Kiemelkedő kreativitás
- Pro C
- Mini C

A 4 C és egymáshoz való viszonyuk

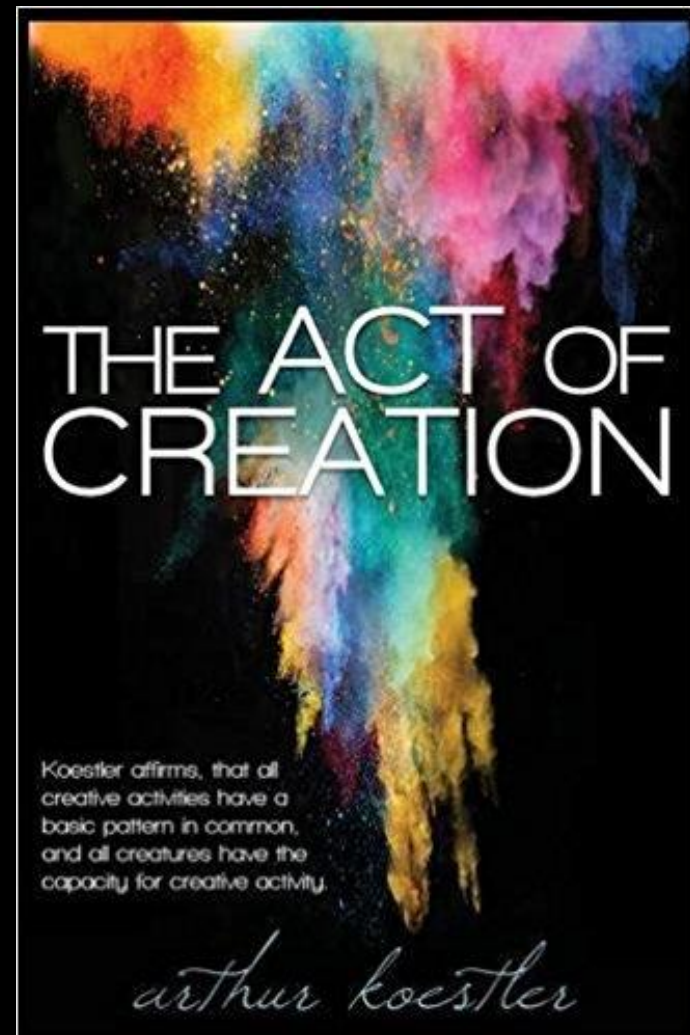

A „Big C” tartományai

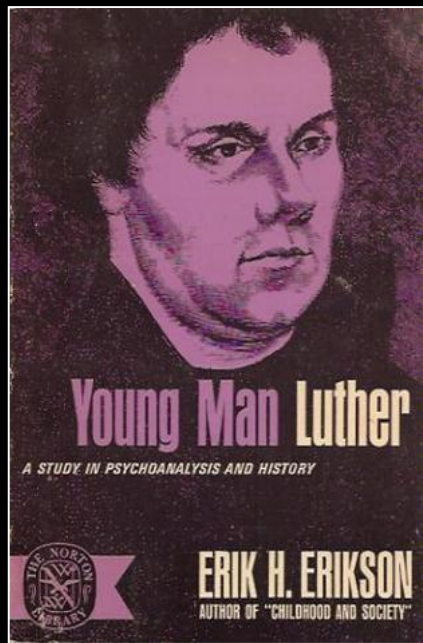

Nézetek a tudományos és művészi kreativitás viszonyáról

- Heinz Kohut
 - Különbözik, a tudományos kreativitás produktuma az alkotó éntől függetlenedik
- Arthur Koestler
 - Összefügg, vannak olyan területek, ahol nélkülözhetetlen a keveredés
 - Történelemtudomány
 - Pszichoterápia

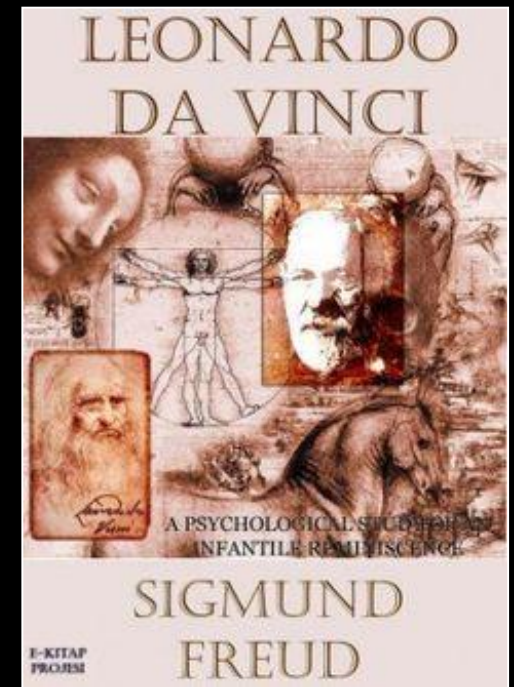
A többszörös kreativitás lehetséges sorsa

Alárendelés

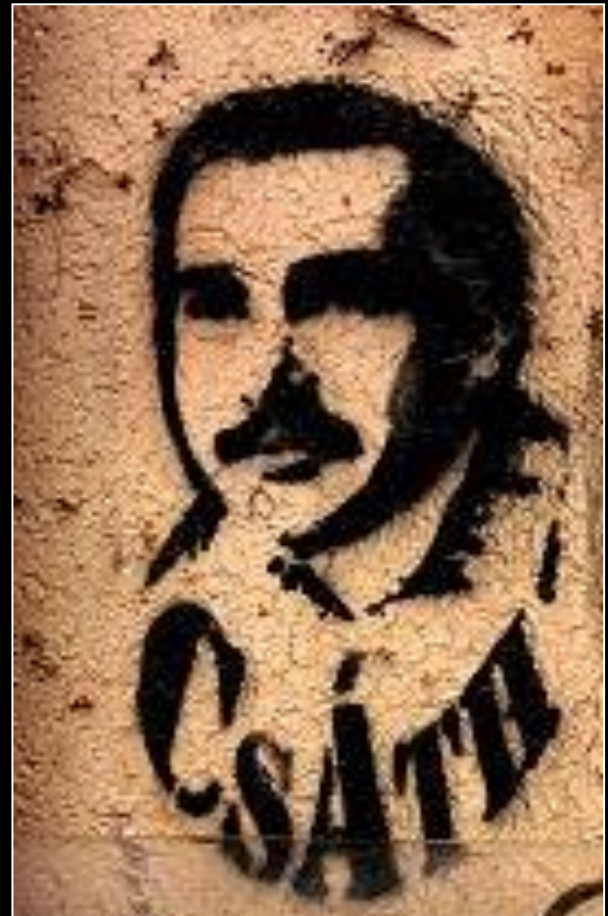
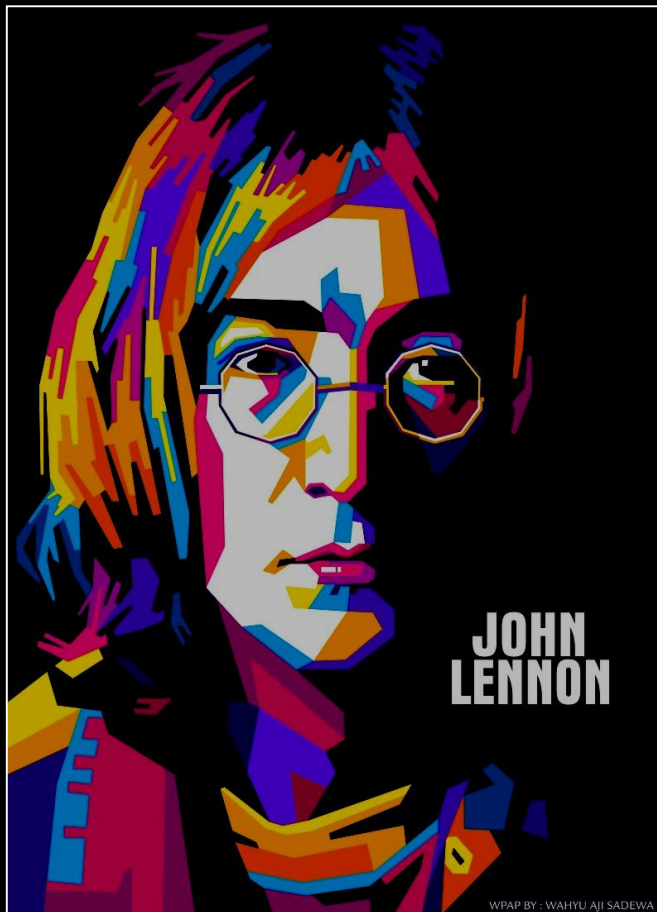

Szintézis

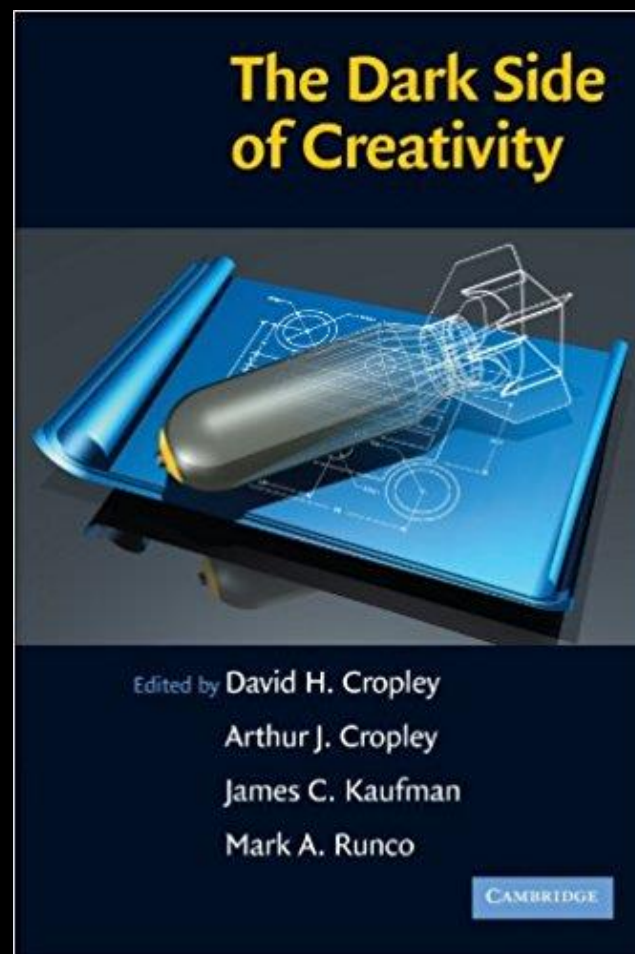
Konfliktus

„Hármasművészek”

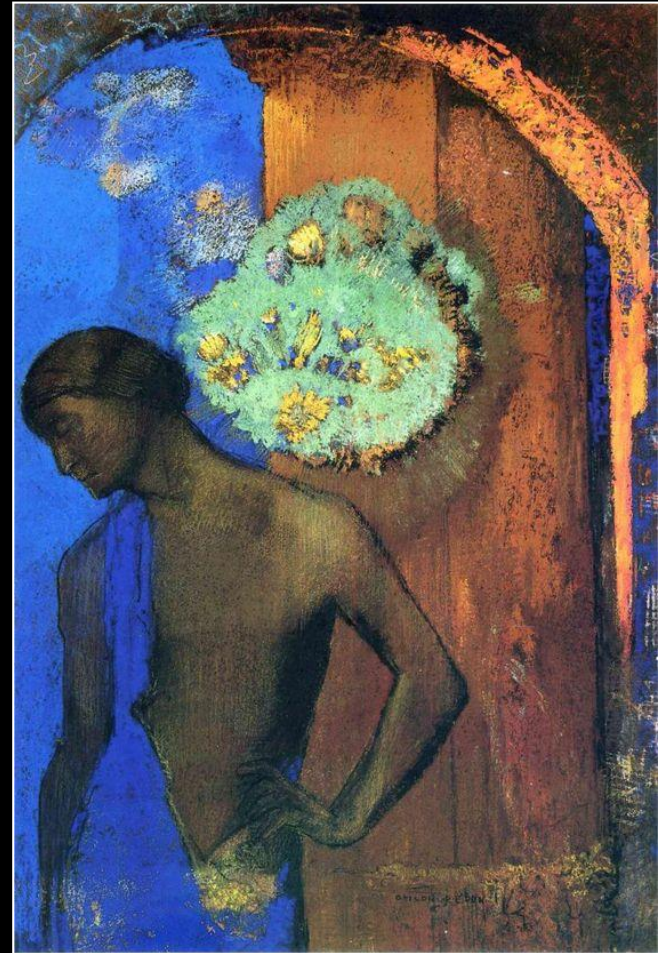
Egyértelműen „pozitív” dolog e a kreativitás?

- 19. század
 - „Lángész és őrültség”
- 20. század eleje
 - Pszichoanalízis: neurózis, álom, alkotás
- 20. század második fele
 - Humanisztikus és pozitív pszichológia: egészség, idealizálás
- 21. század
 - „The Dark Side of Creativity”: mind a 6P-nek megvan a maga világos és sötét oldala!

Miért érdemes a (kiemelkedő) kreativitás pszichológiájával foglalkozni?

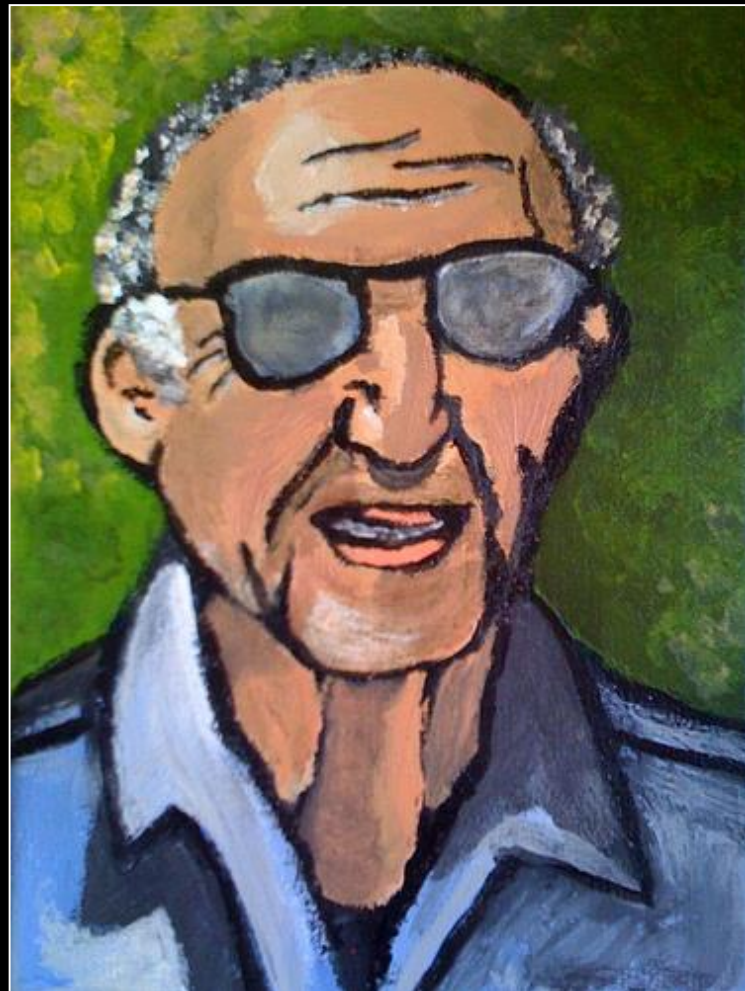
- Az adott egyén tevékenységének megértése
- Az alkotófolyamat megértése
- Az emberi elme megértése
- A jól funkcionáló személyiség megértése

Szabadság és kreativitás

- „Az ember ugyanolyan mértékben szabadon félhet egy új kalandtól, mint amennyire szabadon vonzódhat is ahhoz. Szabadon vállalhatja az elkövetett hibáiért a felelősséget, és szabadon élvezheti a siker gyümölcseit. Szabadság, hogy felelősen önmagunk legyünk – ez segíti elő azt, hogy az értékelés bensőnkől fakadjon, és így ez teremti meg a konstruktív kreativitás belső alapfeltételeit.”

Carl Rogers

Köszönöm a figyelmet!

kovary.zoltan@gmail.com